

85 jaar

Vol vertrouwen in de toekomst

Yara Sluiskil gelooft in duurzame toekomst

Yara Sluiskil 1929 – 2014

Yara Sluiskil is sinds 1929 gevestigd in de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone. Het bedrijf is onderdeel van de Noorse multinational Yara, waarvan de Noorse Staat een groot deel van de aandelen bezit.

De fabriek biedt directe werkgelegenheid aan zo'n 600 medewerkers. Indirect ligt de werkgelegenheid nog veel hoger. De fabrieken op het terrein, dat maar liefst 135 hectare groot is, behoren tot de top van de wereld wat betreft energie-efficiency, betrouwbaarheid en veiligheid.

Weliswaar is het bedrijf met een consumptie van 1,9 miljard kubieke meter per jaar de grootste aardgasverbruiker van Nederland, maar het aardgas wordt voor maar liefst 80% gebruikt als grondstof om kunstmestkorrels te maken, waarmee de wereld voorzien kan worden van voldoende gezond voedsel. Voldoende voedsel voor iedereen, verbetering van het klimaat en duurzaam gebruik van schaars zoet water zijn belangrijke elementen waarop de toekomststrategie van het bedrijf gebaseerd is. De Noorse moeder investeerde in de afgelopen 5 jaar ruim

een half miljard euro in de vestiging in Sluiskil.

Yara wil actief meedoen in de regio en participeert daarom in regionale projecten zoals WarmCO2, waarbij Yara restwarmte en CO2 levert aan de naastgelegen glastuinbouw, die in 2018 150 hectare beslaat en werk biedt aan 500 arbeidskrachten. Door deze koppeling worden tientallen miljoenen kubieke meters aardgas uitgespaard. Glastuinbouw Zeeuws-Vlaanderen behoort tot de meest duurzame glastuinbouwlocaties in Europa.

Ook participeert Yara in vele lokale activiteiten die georganiseerd worden vanuit de bevolking in de omliggende kernen.

Naast kunstmest richt het bedrijf zich de laatste jaren steeds meer op speciale meststoffen en industriële chemicaliën. Belangrijke industriële producten zijn bijvoorbeeld Air-1® en NOxCare, die schadelijke stikstofverbindingen in uitlaatgassen van trucks en industriële installaties omzetten in onschadelijke verbindingen. Veiligheid heeft altijd topprioriteit voor het bedrijf.

Een betrouwbare en stabiele werkgever

De meeste mensen vinden het belangrijk om een goede band met de burens te hebben. Daarom praten ze regelmatig met elkaar. Dit magazine is voor ons een manier om met onze grote groep burens in contact te komen. Wij nodigen u uit met dit magazine een kijkje in onze wereld te nemen. U leest hierin vooral over activiteiten in 2013. Er is in dat jaar veel gebeurd waar ik graag iets meer over wil zeggen.

Op het gebied van veiligheid zijn we in 2013 flink vooruit gegaan. Veilig werken krijgt dan ook voortdurend de aandacht binnen Yara. Onze stelling is dat alle ongelukken kunnen worden voorkomen. Als wij op lange termijn kunnen aantonen dat onze aanpak werkt, worden wij als werkgever aantrekkelijk, en zijn we een betrouwbare buur. Over onze veiligheidsfilosofie leest u verderop in dit magazine meer.

Een goede buur zijn betekent ook dat we vooruitgang boeken als het gaat om emissies en milieu. Ook hierover leest u meer in dit magazine. In 2013 hebben we hard gewerkt om nieuwe manieren te vinden om afvalwater te zuiveren, geluid te reduceren en onze omgeving samen met milieuorganisaties te verbeteren.

Een andere rode draad is samenwerking; met andere bedrijven, de overheid, omwonenden, brancheverenigingen, milieuorganisaties en hulpdiensten. Samenwerking stelt ons in staat om verder vooruit te komen.

Natuurlijk blikken we niet alleen terug, maar kijken we ook vooruit. Politiek en economisch leven we in een spannende tijd. Successen in het verleden zijn geen garantie voor de toekomst. Als Yara weten we dat we enorm afhankelijk zijn van gasprijzen en wereldmarktprijzen. Daarom moeten we onze financiële middelen voor de toekomst zo efficiënt mogelijk inzetten. De gasconsumptie van Yara wordt voor maar liefst 80% ingezet als grondstof en 20% als energiedrager. We voegen dus ontzettend veel waarde toe aan aardgas door er een korreltje van te maken waarmee we voldoende gezond voedsel kunnen produceren voor iedereen.

Onze visie is om op de lange termijn een betrouwbare werkgever te zijn. We willen een economisch gezond en stabiel bedrijf zijn en blijven.

Tot slot:

Zoals in elke relatie is wederzijdse interesse van belang. Wij horen ook graag van u. Reacties op dit magazine kunt u sturen naar gijsbrecht.gunter@yara.com.

Jon Sletten,
Algemeen Directeur

De wereldwijde impact van Yara!

Yara Creëert impact. Zo veel zelfs dat Yara een verschil maakt op mondiale schaal. Yara houdt zich actief bezig met thema's als de wereldwijde voedselvoorziening, het klimaat en grondstoffenposities.

De mensheid staat voor een aantal grote uitdagingen. Tegen 2050 heeft de wereldbevolking, die dan uit 9 miljard mensen bestaat, tot wel 70% meer voedselproductie nodig. Dat lijkt een onmogelijke opdracht, maar door slimme toepassingen van Yara is het wel degelijk haalbaar.

Er is genoeg landbouwgrond beschikbaar om ook de toekomstige generaties van voedsel te blijven voorzien. Het beschikbare areaal wordt echter niet overal zo goed mogelijk gebruikt. Hogere voed-

selproductie is te bereiken in derdewereldlanden en opkomende economieën waar de opbrengsten per hectare nog zeer laag zijn. Door het slim toepassen van de juiste meststoffen, water en energie, kan de productie in die landen fors omhoog. Hierdoor gaat landbouwproductie niet ten koste van oerwouden of het verschromelen van landbouwgronden. Om de meststoffen op de goede manier toe te passen met het hoogste rendement en zonder impact op het milieu verzorgt Yara opleidingen voor boeren.

Yara draagt actief bij aan mondiale uitdagingen:

Uitdaging 1:

Grotere voedselproductie

Yara's aanpak:

- Efficiëntere productie door slim gebruik van meststoffen
- Optimaal gebruik maken van landbouwgrond
- Specifieke meststoffen toepassen
- Precisielandbouw

Uitdaging 2:

Inspelen op klimaatverandering

Yara's aanpak

- Emissiemanagement in onze fabrieken
- Nieuwe producten introduceren die broeikasgassen reduceren.
- Enkel duurzame oplossingen voor groei

Uitdaging 3:

Efficiënt omgaan met water

Yara's aanpak:

- Innovatie in watermanagement door irrigatie en bemesting te combineren.
- Homogene sterke gewassen die beschikbaar water optimaal benutten.
- Product- en kennisontwikkeling, voor de optimale opname van water en nutriënten.

85 jaar geschiedenis Yara Sluiskil

1929

Tijdens een bezoek van de toenmalige president van Montecatini, Dr. Donegani, aan het Stikstof Bindings Bedrijf (SBB) te Geleen, vraagt hij langs zijn neus weg of er in Nederland nog ergens een cokesfabriek staat. Het antwoord is ja, in Sluiskil. De start van het kunstmestbedrijf Yara Sluiskil is een feit.

2014, 85 jaar later

De board of directors van Yara International, onder voorzitterschap van Leif Teksum, keurt het voorstel goed voor de bouw van een nieuwe ureumgranulatiefabriek in Sluiskil. De toekomst van het bedrijf in de Kanaalzone is geborgd.

85 jaar Yara Sluiskil vormt een bewogen geschiedenis. Een geschiedenis die zich niet in een paar pagina's laat samenvatten. Alleen al de naam veranderde viermaal. Het begon als Compagnie Néerlandaise de l'Azote (CNA). Daaraan werd in 1964 de Nederlandse naam Nederlandse Stikstof Maatschappij (NSM) toegevoegd. In 1979, het jaar dat het bedrijf 50 jaar bestond, werd het overgenomen door het Noorse concern Norsk Hydro. In 1989 veranderde de naam in Hydro Agri Sluiskil (HAS). Op 25 maart 2004 werd de kunstmestdivisie gescheiden van Norks Hydro en ging verder als Yara.

De geschiedenis van Yara Sluiskil laat zich kort samenvatten in twee woorden: duurzaamheid en vertrouwen. In de voorbije jaren zijn steeds beslissingen genomen die wijzen op die begrippen. Duurzaamheid en vertrouwen in de productievesting in Sluiskil, met aandacht voor alle 3 de P's van People, Planet en Profit.

Ben de Reu in gesprek met Leif Teksum

1929
tot
2014

Op de volgende pagina's vindt u telkens op de onderste helft voorbeelden van vertrouwen en van duurzaamheid in Yara Sluiskil, door de jaren heen.

'Yara belangrijk voor Zeeuwse economie'

Yara speelt niet alleen wereldwijd een belangrijke rol. Regionaal is Yara ook van belang. Twee bestuurders aan het woord.

Burgemeester Jan Lonink van Terneuzen onderkent het belang van Yara voor de regio: 'Yara is een monumentaal bedrijf dat al vanaf het begin van de industrialisering van de Kanaalzone aanwezig is. Het

Jan Lonink

speelt dan ook een belangrijke rol in onze regio als het gaat om werkgelegenheid. Niet alleen voor directe medewerkers, ook voor veel onderaannemers is Yara belangrijk,' zegt hij.

Innovatief

'Daarnaast is Yara ook een innovatief bedrijf. Om op wereldniveau mee te doen is innovatie heel belangrijk. Het zit hem vooral in het terugdringen van emissies, afvalstoffen en geluidsoverlast. We zien dat Yara dit volop doet, ook in samenwerking met andere bedrijven. Juist die samenwerking leidt

tot vernieuwing.'

Dat Yara ook maatschappelijk actief is vindt de Burgemeester van Terneuzen zeer belangrijk: 'Ze zoeken heel direct de verbinding met de regio, via de klankbordgroep, maar ook door het opleiden van mensen, waaronder operators. Ik hoop dat Yara heel actief wil zijn in het bieden van stagemogelijkheden voor jonge studenten. Met het oog op de vergrijzing wordt het steeds belangrijker om jonge mensen aan onze regio en aan technische beroepen te binden.'

1929

De verre voorloper van Yara Sluiskil werd 85 jaar geleden, in 1929, opgericht onder de naam Compagnie Néerlandaise de l'Azote (C.N.A.). Met cokesgas als grondstof werd ammoniak geproduceerd. Dit is de grondstof voor stikstofhoudende meststoffen. Capaciteit in de jaren 30 van de vorige eeuw: 45.000 ton stikstof per jaar. In de achterliggende jaren is de capaciteit gegroeid tot 1.800.000 ton per jaar. Veertig keer zoveel.

Investeren in duurzaamheid

Ook gedeputeerde Ben de Reu, (o.a. economie en milieu), is zeer positief over Yara: 'Voor de Zeeuwse economie is het fijn om te zien dat zo'n groot chemisch bedrijf als Yara het goed doet. Ook op het gebied van duurzaamheid zijn de investeringen niet gering. Een gegeven waar we als provincie blij mee zijn.'

'Als provinciebestuur vinden we het belangrijk om mee te denken in zaken als duurzaamheid. Wij spelen daarin een ondersteunende rol. Met

ons eigen vrij bescheiden budget, kunnen wij groene initiatieven ondersteunen, zoals het algenproject.'

Slimme economie

'Wij willen in Zeeland naar een slimme, duurzame en groene economie. Yara zet ook hierin stappen. Yara doet niet aan greenwashing (Je groener en duurzamer voordoen dan je bent), maar werkt echt van binnenuit om steeds duurzamer te worden. Bovendien weet Yara dat dit ook economisch veel oplevert.'

'Ik ben heel trots op wat Yara voor Zeeland betekent. Als bestuurder vind ik het prettig dat we elkaar op bestuurlijk niveau snel kunnen vinden, zowel telefonisch als live. Een prettige samenwerking dus.'

1929

In de beginjaren moesten de directieleden, ingenieurs, technici en sommige administratieve medewerkers zo dicht mogelijk bij de fabriek wonen. Voor hen werd naast de fabriek een villapark gebouwd, inclusief een klein en een groot casino als ontspanningsruimte.

Voor controle- en onderhoudswerkzaamheden aan de gastanks werd in de beginjaren een kooitje met daarin een levend vogeltje in de tanks naar beneden gelaten. Als het vogeltje terug levend boven kwam konden de onderhoudsmonteurs hun werkzaamheden uitvoeren.

'Fitheid en veiligheid gaan hand in hand'

Yara lifestyle

Nederlanders moeten langer werken, langer voor zichzelf zorgen en meer eigen verantwoordelijkheid nemen. Tegelijkertijd is meer dan de helft van alle Nederlanders te dik en stijgt het aantal mensen met welvaartsziekten zoals diabetes type 2 en hart- en vaatziekten. Ook roken en alcohol veroorzaken vaak ingrijpende gezondheidsproblemen.

Het begrip gezondheid brengen we steeds vaker onder de aandacht van onze medewerkers. Dat doen we door bijvoorbeeld fruit uit te delen, een column over lifestyle in ons personeelsmagazine, continu aandacht voor duurzame inzetbaarheid

van medewerkers en informatievoorziening over lifestyle in combinatie met werken in volcontinuïdendiensten.

Een fitte nacht

Werken in de nacht vraagt aanpassingen. Dit omdat de biologische klok van je lichaam ontregelt en je spijsvertering 's nachts anders werkt. De training 'Gezond en fit de ploegen in' werd daarom door de deelnemers als zeer nuttig ervaren. Tijdens de training kwamen onderwerpen als voeding en slaappatronen aan bod en kregen medewerkers tips en trucs om beter en fitter door de nacht te komen.

1940
-
1944

Tijdens de tweede wereldoorlog werd de fabriek meerdere malen gebombardeerd, eerst door de Duitsers daarna door de geallieerden. Begin 1943 werden de installaties gedemonteerd en overgebracht naar Duitsland, Oostenrijk en Polen. Onder initiatief van de Axelaar ir. V. Gena werden in het geheim de nummers en coderingen van alle gesloopte onderdelen genoteerd zodat na de oorlog vrijwel alle onderdelen teruggevonden werden.

'Gezondheid is een gedeelde verantwoordelijkheid tussen werkgever en werknemer,' zegt Evelien de Visser, HR Business Partner bij Yara. 'Medewerkers moeten zelf in actie komen om hun gezondheid te verbeteren. Onze taak daarin is een gezonde lifestyle zoveel mogelijk te promoten en te ondersteunen. Het is bekend dat fitheid en veiligheid direct met elkaar gelinkt zijn. Daarin hebben we een paar goede stappen gezet, maar we zijn er nog niet. We blijven lifestyle voortdurend onder de aandacht brengen.'

Evelien de Visser

Yara in cijfers	2013	2012
Mannen	548	546
Vrouwen	33	34
Gemiddelde leeftijd	47.3	47.2
Nieuwe medewerkers	20	29
Ziekteverzuimpercentage	4,37%	4,40%

1945

De nacht van 13 maart 1945 bracht koningin Wilhelmina, na haar aankomst op vaderlandse bodem, door in één van de directiewoningen in het villapark.

1946

De heer Gena bracht samen met vele anderen de meeste apparatuur terug naar Sluiskil. Ook de vader van de "eerste" Nederlandse astronaut Lodewijk van den Berg speelde daarin een belangrijke rol als directielid.

Safe by Choice

Op weg naar nul ongevallen

In 2013 lanceerde Yara International de campagne 'Safe by Choice'. Met 'Safe by Choice' wil Yara werken aan een veiligheidscultuur waarbij nul ongevallen een reële mogelijkheid is.

Iedere medewerker kreeg persoonlijk een brief thuisgestuurd. Daarin stelde de CEO dat ieder ongeval is te voorkomen en dat dit ook voor iedereen een bewuste keuze moet zijn. Hoewel veiligheid al heel lang een topprioriteit is, introduceerde deze duidelijke stellingname een nieuw tijdperk bij Yara op veiligheidsgebied. 'We hebben pech gehad' is daarmee voorgoed verleden tijd.

'Safe by Choice' is niet enkel een mooie term. Er zijn een heel aantal maatregelen en bewustzijnscampagnes mee gemoeid.

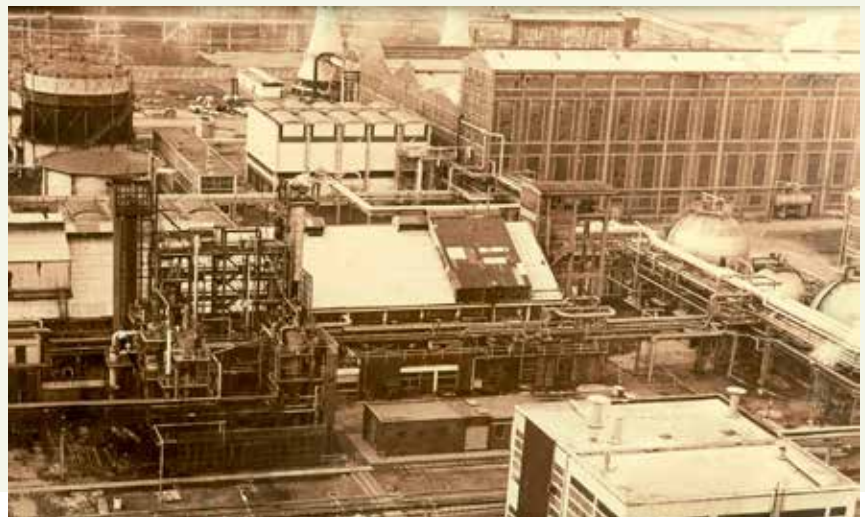
Eén van de eerste acties onder 'Safe by Choice' was een hernieuwde aanpak van BBS (Behaviour Based Safety): hierbij worden medewerkers door collega's geobserveerd en bespreken ze samen de geobserveerde veilige en minder veilige handelingen. Veiligheid wordt voortdurend onder de aandacht gebracht bij de hele organisatie en alle contractors, zodat het een onderdeel wordt van de cultuur

Safe by Choice! Niet: safe by chance (toevallig veilig). Dat is het motto!

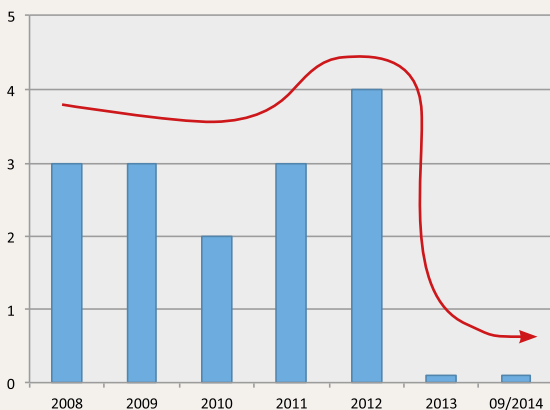
1957

In 1957 werd de eerste ureumfabriek in gebruik genomen. Deze had een capaciteit van 50 ton per dag. De jaarproductie aan stikstof bedroeg toen 75.000 ton.

4 miljoen werkuren zonder ongeval met werkverzuim

Aantal ongevallen met werkverzuim
Yaramedewerkers + Contractors

Het uitgangspunt

- Veiligheid is topprioriteit voor Yara!
- Wij willen niet dat werknemers of aannemers ongevallen krijgen op het werk.
- Wij zijn van mening dat elk ongeval te voorkomen is.

Onze aanpak

- Doorvoeren van de 'Safe by Choice' strategie voor de ontwikkeling van gedrag, attitude en cultuur, in lijn met de veiligheidsprincipes van Yara.
- Elkaar aanspreken op onveilig gedrag of onveilige situaties.
- Blootstelling aan ongevallen voorkomen middels gerichte aanpak van de oorzaak.

Het resultaat

- Yara wordt een veiliger werkplek: goed voor het bedrijf, de medewerkers en hun gezinnen.

1966

In 1966 deed het aardgas zijn intrede op het bedrijf en werd het cokesgas als grondstof voor de productie van ammoniak overbodig. Het aardgas vormde het begin van een nieuwe periode van modernisering en uitbreiding. Voor de regio Zeeuws-Vlaanderen betekende dit dat ook gezinnen als een van de eersten in Nederland, konden profiteren van het Nederlandse aardgas dat helemaal in Groningen werd gevonden. De komst van het aardgas vormde voor het bedrijf de grondslag voor de toekomst.

Yara draagt bij aan een beter milieu

Yara zoekt voortdurend naar manieren om de impact op het milieu te verminderen. Het meest opvallende daarin is de bijdrage die Yara levert aan de moderne landbouw wereldwijd. Door onze kennis en slim gebruik van energie, leveren we een belangrijke bijdrage aan het terugdringen van de ecologische voetafdruk bij de productie van landbouwgewassen. Denk hierbij aan het maken van meststoffen die specifiek zijn afgestemd op de nutriëntenbehoefte van bepaalde gewassen. Maar ook de N-sensor, waarmee meststoffen heel precies toegediend kunnen worden tijdens het strooien op het veld. Dit met behulp van GPS, NOx Care en Air-1® om verzurende emissies en broeikasgassen

terug te dringen in voertuigen en industriële installaties zoals energiecentrales, zuiveren van lucht en waterzuiveringsinstallaties. Natuurlijk doen we er ook alles aan om onze eigen fabrieken en productieprocessen te moderniseren, waardoor we kunnen bijdragen aan een beter milieu. We blijven zoeken naar mogelijk toepasbare innovatieve projecten die milieubelasting kunnen verlagen. Ook het meten, berekenen en registreren van emissies naar lucht en water heeft onze dagelijks aandacht. Soms gaan emissies in absolute zin naar boven, maar wordt er per kg product winst geboekt. In veel zaken die het milieu betreffen, werken we nauw samen met de overheid en milieuorganisaties.

Grafiek 1. Ton N naar lucht uit NH₃, NO_x, nitraatstof en ureumstof: In 2013 iets hoger doordat ook de totale productie hoger was. Storing in salpeterzuurfabriek en ongeplande stof in Reforming C veroorzaakten een hogere emissie dan normaal. Vanaf 2017 verwachten we een forse reductie door in-gebruikname van Ureum 8 en stoppen van de gele prilltoren.

Grafiek 2. Afvalwater: Gelijkaardig als de voorbije 2 jaar. Het proefproject om het afvalwater te zuiveren gaat in 2014 verder evenals verschillende andere projecten om lozingen aan de bron aan te pakken. De doelstelling is om met de proeven die in 2013 zijn gestart een volgende verbetering uit te voeren.

Grafiek 3. Broeikasgassen CO₂ en N₂O: Er wordt in 2014 onderzocht of een verdere reductie van N₂O nog technisch mogelijk is. De licht dalende trend in CO₂ uitstoot komt vnl. door de verhoogde verwerking in ureum

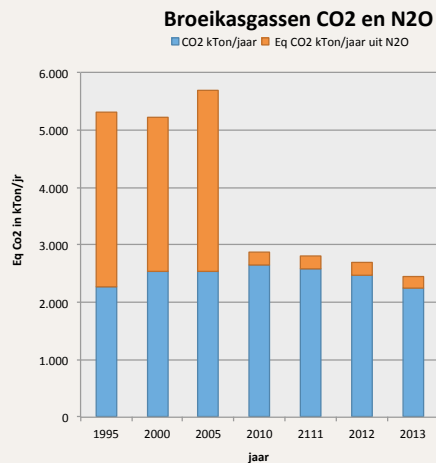
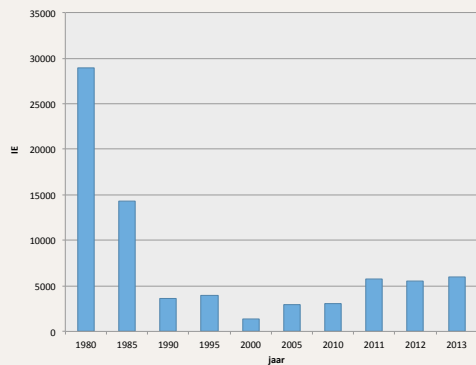
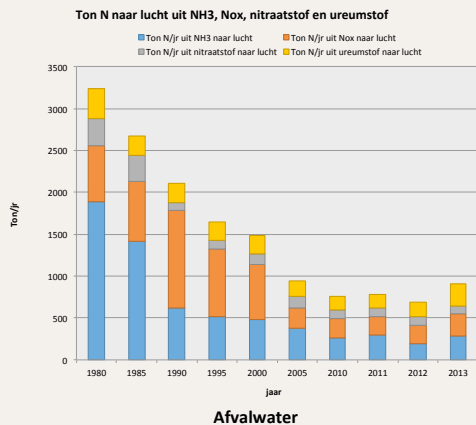
1968

In 1968 startte NSM met de productie van de eerste meststof in vloeibare vorm, urean. Deze ureum-ammoniumnitraat oplossing was voornamelijk bestemd voor de export. In 1970 vertrok het eerste schip met urean naar Amerika, de m.t. Orkanger. Ook voor het schip was het haar maiden trip.

First transatlantic delivery of Urea Ammonium Nitrate Solution by full tanker load from western Europe (Sluiskil) to the U.S.A.

October 20, 1970 maiden voyage m.t. Orkanger 21,000 dwt...

Ontwikkelingen in 2013:

- In 2012 is Yara gestart met een proefproject om het eigen proceswater te zuiveren om op die manier de stikstofverbindingen in ons afvalwater om te zetten naar stikstofgas. In 2013 is dit proefproject verder opgevolgd en er zijn vele analyses uitgevoerd.
- De aanwezige asbest bij Centrale 1 en 2 is verwijderd of zodanig ingepakt en afgeschermd zodat het slopen mogelijk is. Het slopen neemt nog het gehele jaar 2014 in beslag.
- Bij onze ammoniakfabrieken zijn enkele nieuwe geluiddempers geïnstalleerd zodat het (ook ongepland) stilvallen en opstarten van de plant minder geluidsoverlast oplevert.
- De oranje prilltoren van Ureum 5 is afgebroken. Stap voor stap is de toren in stukken gezaagd en zijn de platen naar beneden gehesen. Het verwijderen van de fundaties, saneren van de bodem en egaliseren van het terrein is gestart en wordt afgerond in 2014.
- Bij de voorbereidingen van het nieuwe Ureum 8 project is de nodige aandacht besteed aan het reduceren van emissies naar lucht en water.
- In 2013 werd een start gemaakt met het algenproject om proceswater te zuiveren met algen.

1971

In 1971, slechts 13 jaar na de start van de eerste ureumfabriek, kwam de zesde ureumfabriek in productie. Ureum, een product met een hoog stikstofgehalte (46%) is een kwalitatief hoogwaardig exportproduct voor verschillende toepassingen in de landbouw en industrie.

1973
-
1977

Tussen 1973 en 1977 investeerde NSM circa 80 miljoen euro in uitbreiding van de kade, een tweede nitraatfabriek, een opslagloods voor ammoniumnitraat, een derde elektriciteitscentrale en een nieuwe salpeterzuurfabriek.

Yara geeft natuur ruimte

In 2013 zette Yara flinke stappen op het gebied van natuur en biodiversiteit. In samenwerking met de Zeeuwse Milieufederatie (ZMf) en Stichting Landschapsbeheer Zeeland (SLZ) werd tijdelijke natuur ontwikkeld op braakliggende

gedeelten op en rond het Yara-terrein. Ook werd een wandelroute uitgezet waarvan een gedeelte onderdeel is van het Zeeuws-Vlaams Wandelnetwerk. Flora en Fauna krijgen nu volop ruimte op het terrein van Yara. Een win-win situ-

atie voor Yara, de natuur en mensen...

Braakliggende terreinen zijn inmiddels bloeiende natuurgebieden geworden. Oude rommel en vervuiling in oude bunkers hebben plaatsgemaakt voor vleermuizen en andere dieren. Ook is er volop ruimte voor vogels: er zijn bijvoorbeeld meer dan dertig nestkasten opgehangen, onder andere voor slechtvalken. De wijde omgeving profiteert van deze ontwikkeling, vooral aangrenzende natuurgebieden.

Meer natuur

De aanleg voor tijdelijke natuur werd voor Yara aantrekkelijk omdat de Rijksoverheid hiervoor mogelijkheden bood via de regeling 'onthefing tijdelijke natuur'. Door deze rege-

Jon Sletten, Foort Minnaard van SLZ en Jan van Seters van de ZMf planten de laatste struiken van een Zeeuwse haag.

1979

Ter gelegenheid van het 50 jarig bestaan van NSM overhandigt het personeel een beeld van Omer Gielliet. De overname van NSM door het Noorse concern Norsk Hydro in 1979 brengt nieuwe investeringen in vooruitstrevende technologie. NSM ontwikkelt een eigen granulatieproces en bouwt in Sluiskil de eerste ureumgranulatie van dit type in de wereld.

1984

De bouw van ammoniakfabriek D vergt een investering van 200 miljoen euro. In 1987 volgt ammoniakfabriek E.

Commisaris van de Koning Han Polman richtte samen met de kinderen van de basisschool Sterrenpracht uit Axel een bijenhotel in.

ling stond natuur toekomstige bedrijfsmatige ontwikkelingen niet meer in de weg. In het verleden zorgde een zeldzame diersoort er wel eens voor dat er niets meer aan bedrijvigheid op desbetreffende stukje grond kon plaatsvinden. Dat tij is gelukkig gekeerd, waardoor het voor bedrijven aantrekkelijk

ker wordt om natuur de ruimte te geven. Nu Yara de smaak te pakken heeft, worden er meer plannen gemaakt om ook in de toekomst de natuur, waar mogelijk, nog meer ruimte kunnen bieden.

Tjeu van Mierlo (directeur ZMf) over de samenwerking: 'Onze taak is om bedrijven te stimuleren meer aandacht te geven aan omgevingsfactoren. Daarvoor bieden we in samenwerking met Stichting Landschapsbeheer Zeeland (SLZ) inrichting- en beheeradvies. Zorg voor milieu is in onze ogen voorwaarde voor duurzaam ondernemen. Yara heeft als energie-intensief bedrijf de laatste jaren steeds grotere verbeteringen laten zien op dit gebied. Daar zijn wij erg blij mee. Yara is hiermee voorloper en een ambassadeur voor andere bedrijven in de Kanaalzone. Hopelijk zullen andere bedrijven dit voorbeeld volgen.'

1985

In 1985 volgt de bouw van de calcium-ammonium-nitraat (CAN) fabriek. In datzelfde jaar volgt ook de uitbreiding van de opslag en verladingsfaciliteiten.

1987

Naast de bouw van ammoniakfabriek E volgt in 1987 ook de bouw van salpeterzuur 7. In 1989 wordt een eerste eenheid voor kooldioxide gebouwd.

In de jaren '80 wordt in totaal 600 miljoen euro geïnvesteerd.

Algen zuiveren proceswater

Algen zijn kleine organismen, (planten), die groeien in water. Hoewel de oerwouden vaak de longen van de wereld genoemd worden, produceren algen in rivieren, meren en oceanen meer zuurstof op deze aarde dan de bossen. Om te groeien hebben algen zonlicht en voedingsstoffen nodig. Het proceswater van Yara bevat voedingsstoffen, zoals stikstof, CO2 en andere mineralen, waarop de algen kunnen groeien.

Een gedeelte van het proceswater komt nu in het kanaal van Gent naar Terneuzen terecht. Dit water is een soort ingedikte stroom water uit de Biesbosch en Sint-Jansteen. Immers, Yara heeft 100% zuiver water nodig en haalt daarom de nutriënten die het ingenomen water bevat eruit voordat het gebruikt wordt in de fabrieksprocessen. Zonder zuivering gaan ook deze voedingsstoffen met het water terug het kanaal in. Beter zou zijn om de voedingsstoffen eerst uit het water te halen.

Bij dit proces kunnen algen uitstekend helpen. Bovendien zijn de algen die op deze manier geteeld worden een interessante bron van biomassa die gebruikt zou kunnen worden in de meststoffenindustrie, aquacultuur of in de chemie of voedingsmiddelenindustrie voor de winning van oliën, pigmenten, vetzuren of andere kostbare inhoudsstoffen. Algen staan bekend om hun snelle groei en zijn uiterst homogeen qua samenstelling. Bovendien ligt de opbrengst per hectare veel hoger dan

gangbare akkerbouwgewassen zoals aardappelen, graan of suikerbieten.

In 2013 is een traject begonnen om het proceswater te zuiveren met behulp van algen. Het project duurt in eerste instantie twee jaar, daarna wordt het geëvalueerd. Als de resultaten voldoende perspectief bieden, kan het een vervolg krijgen op volledige bedrijfsschaal.

90
-tiger
jaren

In de jaren '90 wordt in totaal 86 miljoen euro geïnvesteerd in onder meer een tweede, derde en vierde eenheid voor koolstofdioxideproductie.

Samenwerking

Het project wordt uitgevoerd samen met partners AlgaSpring, Evides, Sagro en Dethon. Ieder bedrijf heeft een specifieke inbreng in het project. Yara Sluiskil is projectverantwoordelijke. AlgaSpring brengt haar kennis op het gebied van Algen in. Evides is als waterbedrijf betrokken bij de metingen voor waterkwaliteit. Sagro legde het bassin aan en Dethon levert medewerkers die de algen oogsten. Met het project is een bedrag van 1 miljoen euro gemoeid,

waarvan drie ton gesubsidiëerd door de Provincie Zeeland. De meeste kosten

worden gedragen door de deelnemende bedrijven.

2004

In 2004 wordt Hydro Agri Sluiskil omgedoopt tot Yara Sluiskil. De investeringen gaan door. Yara Sluiskil is binnen Yara International de belangrijkste productiesite voor wat betreft ammoniak en salpeterzuur, nitraatmeststoffen en ureum, ureumoplossing, ammoniakwater en CO₂.

Samenwerking Dethon loopt uitstekend

Sinds 2013 werkt Yara samen met Dethon. Inmiddels zijn er 15 mensen van Dethon fulltime aan het werk in de fabriek. Zij werken als onderaannemer voor Mourik industriële reiniging.

De samenwerking gaat buitengewoon goed, verklaart de voorman Jaco de Rooij. 'De groep wordt goed opgevangen door de medewerkers van Yara en contractors. Ze worden hier als volwaardig gezien en de waardering voor het werk is enorm goed. Dat zien we terug in het werkplezier dat ze hebben.'

De werkzaamheden:

- Opruimen van producten die van banden afvalt.
- Schoonhouden van hele terrein.
- Straten vegen.

2006

Yara Sluiskil is de grootste producent ter wereld van de ureumoplossing Air-1® en NOxCare die de uitstoot van schadelijke stikstofoxiden van vrachtwagens, schepen en industriële installaties tot wel 90 procent verminderen. Wellicht heeft u ons Air-1® logo weleens gezien bij een tankstation.

2008
2011

De bouw van ureum 7 vergt een investering van 400 miljoen euro.

Groen licht voor nieuwe plant op huidige terrein

2013 is ook het jaar dat Yara Sluiskil veel tijd stak in de voorbereiding met een investeringsplan voor de bouw van een nieuwe ureumgranulatiefabriek. Deze wordt gebouwd op het huidige terrein. De nieuwe plant kost zo'n 170 miljoen en is goed nieuws voor de Kanaalzone!

De nieuwe fabriek betekent behoud van werkgelegenheid in de regio en een versterking van de positie van Yara Sluiskil. De moderne plant zorgt daarnaast voor verdere milieuverbeteringen. Bovendien kan Yara met deze investering meer grondstoffen verwerken tot eindproducten.

De gele prilltoren, die als enige nog operationeel was, wordt bij het opstarten van de nieuwe fabriek uit bedrijf genomen. Daarmee verdwijnen de prilltorens van Yara definitief uit de skyline van Sluiskil.

Yara Sluiskil versterkt haar positie op de wereldmarkt door constant te blijven vernieuwen. Veilig en kosten efficiënt werken en de voortdurende inzet op nieuwe producten en innovatie zijn daarbij leidend.

2014
-
2017

Een nieuwe investering van 170 miljoen euro wordt goedgekeurd voor de bouw van ureum 8. Hiermee wordt de toekomst van Yara Sluiskil veilig gesteld.

Colofon

Dit Magazine is een uitgave van Yara Sluiskil. Het is verspreid onder alle Zeeuws-Vlamingen, medewerkers van Yara en leveranciers.

Andere geïnteresseerden kunnen het magazine aanvragen bij de management assistentes, telefoon 0115 – 474 318.

Heeft u na het lezen van dit magazine nog specifieke vragen over het duurzaamheidsbeleid van Yara Sluiskil dan kunt u daarmee terecht bij Gijsbrecht Gunter, Manager Externe Relaties en Communicatie (ERC), telefoon: 0115 – 474 485, e-mail: gijsbrecht.gunter@yara.com

Eindredactie: Yara Sluiskil, afdeling ERC

Fotografie: Yara

Opmaak en druk: Pieters Media

Realisatie: Communicatieadviesbureau
Puype en Partners

Yara Sluiskil B.V.

Industrieweg 10
4541 HJ Sluiskil
www.yara.nl